

מתיקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי שלום רוקח ה'שר שלום' מבעלזא
זצוק"ל בנו של הגה"צ רבי אלעזר רוקח זצוק"ל נסתלק כ"ז אלול (תרצ"ו)

לקראת הסליחות הראשונות במוצאי שבת סליחות, נהרו אלפי אנשים לעיירה בעלזא, כדי לזכות לשמוע הסליחות מפי רבינו הקדוש השר שלום מבעלזא ז"ע. לפתע כשעה אחת לפני זמן אמירת הסליחות, אומר רבינו למשמשו רבי אלימלך, להכין את העגלה והסוסים לנסיעה דחופה. המשמש עמד משתומם, הרי אלפי אנשים מגיעים עכשיו לחצר הקדוש אל הרבי, ולהכין נוסע עכשיו הרבי.

אך כמובן הוא שמר פקודת הרבי, והעגלה יצאה לדרך ונסעה, עד שהגיעה לאחד הבתים האחרונים שבעיירה, שם ציווה הרבי לעצור את העגלה, ליד ביתו של החייט שהיה יהודי פשוט ותמים מאד. המשמש תמה עכשיו עוד יותר, הרי כבר כמה שנים שאין רואים את החייט הזה בבית המדרש, ויש אומרים שסר מן הדרך הטובה רח"ל.

רבינו נעמד ליד ביתו של החייט, והסתכל מבעד החלון איך שהחייט לוקח בקבוק משקה ומוחג לתוך שתי כוסיות. כוסית אחת הניח בידו ושתה, ואילו הכוסית השניה הניח ממולו על השולחן. אחרי כמה שניות שמעו איך שהוא ממלמל משהו בשפתי, ושותה גם את הכוסית השניה. וכך היה כמה פעמים, החייט מוחג משקה לשתי כוסיות, שותה אחת, ואחרי כמה שניות ממלמל ושותה גם הכוסית השניה. לפתע אומר רבינו למשמש, "כבר ראינו מספיק", בוא ונחזור לבית המדרש.

הבית המדרש כבר היה מלא וגדוש באלפי אנשים העומדים ומצפים לרבינו. והנה פתאום מבחין המשמש, איך שאותו החייט נכנס לבית המדרש בפנים בוערות, ובדיק ברגע זה נפתחת הדלת, ורבינו נכנס לבית המדרש, והתחיל באמירת הסליחות.

המשמש שהבחין איך אותו חייט אומר את הסליחות בדמעות שליש, ועדיין היה תמוה לו מאד, למה נסע רבינו במיוחד לביתו, לא היה יכול להתאפק עוד, וניגש אל החייט אחרי הסליחות, והתחנן בפניו שיגלה לו את הסוד, מדוע זה הגיע בדיוק הלילה לבית המדרש אחרי כמה שנים שאין רואים אותו כאן, ולמה נסע רבינו עד ביתו, ומה עשה שם עם המשקה.

החייט השיב בתמימות גדולה, אין לי שום השגה ברבינו הקדוש, ולמה נסע עד ביתי, אך אספר לך מה שעבר עלי בשנים האחרונות: נוהג הייתי לבוא תמיד לבית המדרש, להתפלל שחרית ולומר תהלים ומעמדות, ואכן פרנסתי הייתה בשפע גדול, הרבה לקוחות הזמינו אצלי בגדים, ובפרט אצילי הגויים.

פעם אחת נפל רבי בנימין אבן הפרצלים והפסיק לקנות אצלי, וכך הצטמצמה פרנסתי קצת. ואני באחד להתפלל ולבטוח בהש"ת, החלטתי ברוב טפשותי לעשות "ברגו" עם הקב"ה, ואמרת פרק תהלים פחות. כעבור מספר ימים הפסיק פריץ נוסף לקנות אצלי, וצמצמתי עוד יותר באמירת תהלים ומעמדות, ולא למדתי לקח שזה בא לי כעושה מן השמים, ושעלי לחזור בתשובה.

במשך זמן קצר עזבני כל לקוחותי, ואני מצירי הפסקתי להתפלל ולהניח תפילין. ילדי מתו בזה אחר זה, ועדיין נשאיתי בטיפשותי והפסקתי אפילו לשמור שבת קדש. עד שלפני כמה ימים סגרתי לגמרי את החנות, מאחר שכבר לא באו כלל לקוחות, ונשאיתי כמעט בלא פת לחם.

רק אז התחלתי להרהר בתשובה, והבנתי שלא התנהגתי יפה, היה עלי להתחזק בבטחון בהש"ת, ולא לעשות חלילה "ברגו" עם מלך העולם. ולכן החלטתי להתפייס עם הקב"ה, נו, איך מתפייסים, עד ידי שתיתת כוס י"ש ואמירת לחיים.

ואכן לקחתי בקבוק משקה, ומגיתי כוסית אחת בשבילי, וכוסית אחת בשביל הקב"ה. שתיתי ואמרת, 'לחיים ריבונו של עולם, אני מוחל לך ואתה תמחל לי, מהיום והלאה כבר אחיה יהודי כשר בשלימות, ואתה ריבונו של עולם תן לי פרנסה ובריאות'. וכאשר גמרתי להגיד זאת, שתיתי גם את הכוסית השניה במקום הריבונו של עולם, וכך עשיתי כמה פעמים. ולכן היום כבר הגעתי לבית המדרש - סיים החייט את סיפורו המלא תמימות.

המשמש סיפר לרבינו השר שלום מבעלזא זצוק"ל את כל דברי החייט, ואמר, שעכשיו כבר מבין קצת למה נסע רבינו אליו לפני הסליחות. אמר לו רבינו הקדוש, כן כן, אם כל הפמליה של מעלה ירדה לראות איך יהודי מתפייס עם הקב"ה בתמימות אמתית, ומקבל על עצמו לעשות תשובה אמתית, איך יתכן שאני לא אלק לראות את כל זאת.

להיכן נעלם הרבי הקדוש זצוק"ל כשעה לפני הסליחות הראשונות

כל עוד שהיה הברכה בלחם הפנים, היה גם הצנוע - החסיד "חוטף", מכיון שהיה לו דרך איך להחביא את כוונתו האמתית, שיתכן שהוא חוטף רק מפני שהוא לחם טוב, 'חם כיום הילקח'.

אך לאחר שנשתלחה מאַרה בלחם הפנים, וכל כהן קיבל רק חלק קטן כ'פול', נמצא ששוב לא יתכן לחשוב שהוא חוטף את החלק הקטן הזה לשם תאוה, רק בוודאי כל כוונתו בזה הוא רק לשם שמים. ולכן הצנועין - החסידים מושכין את ידיהן, כדי שלא לפרסם בריש גלי את כוונתם הטוהרה והזכה תמיד, לשם שמים בלבד.

וכן - סיים הרבי מאוסטרובצא זצוק"ל ואמר, אילו היו באמת מגישים לפתן מ'ראַבְרָבֶר', שטעמו מריר, ולא שייך בו כלל ענין 'תאוה', אכן היו החסידים מושכים את ידיהם מ'לחטוף' שיריים, כדי שלא יתגלה בזה, שכוונתם האמתית תמיד הוא אך ורק לשם שמים. לעומת זה עתה כאשר הלפתן הוא מפירות טובים ויקרים, ויכולים לחשוב שכוונתם ב'חטיפתם' הוא לשם הנאתם ותאוותם לבד, שפיר "חטפו" החסידים שיריים. כאשר שמע הרבי מגרודזיסק זצוק"ל ביאורו הנפלא של תלמידו הרבי מאוסטרובצא זצוק"ל, נחה דעתו והטובו הדברים מאד בעיניו.

ומן הראוי לציין בזה, דברי הרבי הקדוש בעל השומרי אמונים בספרו טהרת הקדש (חלק א פרק כא), שכותב בארוכה להוציא מליבם של אותם האנשים שנמנעים מ'לחטוף' שיריים ממאכלי הצדיקים, מפני הברייתא המובא בדף היומי שלנו, ש'הצנועים מושכים את ידיהם'. כי באמת אדרבה, "חטיפת" שיריים, הוא בכלל "חוטפין" מצות בלילי פסחים (פסחים קט), כך גם חטיפת שיריים הוא חטיפת 'מצוה': "כי כל מאכל שהצדיק אוכל יש בזה צורתו ממש, ועוד ניצוצי קודש גבוהים, והוא סגולה לטעום מזה המאכל". יעניין שם עוד בארוכה.

ונסיים בלשון קדשו של התפארת שלמה (פרשת חיי שרה): 'על פי הידוע גודל מעלת הנגנה משולחנו של תלמידי חכמים הצדיקים, אשר קדושת מאכלם מביא אל האדם קדושה יתירה לסייעו לעבודת הבורא'. וכבר אמרו צדיקים, שעל ידי "חטיפת" השיריים, מתקנים בזה חטא דור המבול, ועוד ועוד.

גודל קדושת ומעלת ה"שיריים" של הצדיקים

הרבי הקדוש רבי יחיאל מאוסטרובצא זצוק"ל, התגדל בבחורות אצל הרבי הקדוש רבי אלימלך מגרודזיסק זצוק"ל בעל ה'דברי אלימלך'. לימים כאשר התחיל לנהוג באדמורו"ת בעיר אוסטרובצא, הגיע פעם ביחד עם פמליה מחסידיו, לביקור מיוחד אצל רבו מגרודזיסק זצוק"ל. הרבי מגרודזיסק כיבדו עד מאד, וציווה לערוך סעודה מיוחדת לכבודו.

בסוף הסעודה כאשר הגישו את הלפתן, חסידיו אוסטרובצא שהגיעו ביחד עם רבם, התחילו "לחטוף" שיריים כדרכם. הקפיד הרבי מגרודזיסק זצוק"ל, ושאל לתלמידו המובהק - הרבי מאוסטרובצא, אילו היה הלפתן מ'ראַבְרָבֶר' - הלפתן הזול ביותר בזמן ההוא, ורק עניים אכלו אותו, וטעמו היה מריר], האם גם מזה היו החסידים חוטפים שיריים. כלומר, הם לא חוטפים משום שהוא "שיריים", אלא משום שהלפתן נעשה מפירות מיובשים של תפוחים אגסים ושזיפים, והם רוצים לאוכלם להנאת נפשם.

בכדי לפייס את רבו הגדול, ענה תיכף ומיד הרבי מאוסטרובצא תשובה נפלאה מאד, וכך אמר בקדשו: הנה דרך החסידים הוא להסתיר מעשיהם ומדרגתם מעיני הבריות, כי כל חפצם ורצונם הוא לקיים 'הצנוע לכת עם אלקים' (מכה"ו, ח). ולכן אינם עושים שום דבר שהוא "חד משמעני", שהרואה יתחייב לומר שכוונתם בזה הוא לשם שמים בלבד. רק הם עושים דווקא דברים שיש להם משמעויות רבות, כדי שהרואה יוכל לחשוב ולומר שיתכן שהם עושים את זה לכבודם ולהנאתם.

ועל פי זה ביאר הרבי מאוסטרובצא דברי הברייתא המובא בדף היומי שלנו (חולין קג), 'הצנועים מושכין את ידיהם'. והענין מבואר יותר במסכת יומא (לט), דהנה במשך ארבעים שנה ששימש שמעון הצדיק בכהונה גדולה, נשתלחה ברכה בלחם הפנים, וכל כהן וכהן קיבל כזית. אמנם לאחר שמת שמעון הצדיק, נשתלחה מאַרה בלחם הפנים, וכל כהן קיבל רק כ'פול', ולכן "הצנועים מושכין את ידיהם" מקבלת חלקם בלחם הפנים.

ולכאורה אינו מובן למה היו הצנועין מושכין את ידיהם, הרי זה שייך מצוה, ומה החילוק אם מקבלים כזית או כ'פול'. רק הענין הוא על פי מה שכתב רש"י (ב"ק סח:), ש'צנועין' פירושו 'בני אדם חסידים'. ולכן

מאכל

שהצדיק

אוכל יש

בזה צורתו

ממש

שבת קודש פרשת שופטים בעיר הקדוש צפת, בצילו של הוד כ"ק מרן הרבי מצאנז קלויזבורג שליט"א, בורא עולם האיר לי ווארט נורא בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, בחזרת הש"ץ בבית הכנסת דושינסקי, כאשר הגעתי כשליח ציבור למילים: "ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו מהרה כי מחכים אנחנו לך, מתי תמלוך בצינן בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון". כידוע הסיפור הנורא על הרבי הקדוש הבית אהרן זי"ע מקרלין, שפעם בעת אמירת "המלך" בראש השנה, התעלף. ולאחר מכן הסביר, שהוא נזכר בדברי הגמרא בגיטין (נו:): "אני מלכא" אָנָא, אָמַאי לא קָאָתִית לְנַבְיָא עַד הָאִידְנָא" – אם אני 'המלך', מדוע לא באת אלי עד עכשיו. כלומר, למה רק עכשיו בראש השנה אתה מזכיר 'המלך', היכן היית עד עכשיו... ולכן מן הראוי מאד שבכל השנה כולה ובפרט בחודש אלול, כאשר אומרים התיבות האלו בקדושה, "ותמלוך עלינו מהרה כי מחכים אנחנו לך", מלבד מהכוונה הפשוטה בזה, שאנחנו מחכים והשי"ת יגלה כבוד מלכותו בהתגלות גדולה בעת הגאולה השלימה, בנוסף לזה יכונו כ: בורא עולם, כבר מעכשיו "מחכים אנחנו לך" להמליך אותך עלינו בראש השנה, ולא רק בעת אמירת 'המלך' בראש השנה, רק כל השנה כולה. ויהי רצון שנזכה בקרוב, שאכן הקב"ה יגלה כבוד מלכותו עלינו בצינן 'בקרוב בימינו לעולם ועד תשכון'. אמן.

נועם שיח עם הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א מרבני העיר ביתר עילית יצ"ו בנו בכורו של בעל הדרכי נעם הוד כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א חלק רביעי ואחרון – המשך מגיליון שכ"ז

החתונה הזאת הוא לא 'מקור חיות', וסוף כל סוף הוא חוזר אחרי החתונה לבית שלו, ולסדר יומו הרגיל.

ג) ויש החתן והכלה בעצמם, שמיום האירוסין ועד הנישואין, כמעט ואינם מסיחים דעת מהחתונה "שלהם" המתקרבת ובאה, ומכינים עצמם בכל סוגי ההכנות ברוחניות ובגשמיות. וכמוכן בחתונה עצמה הם 'ראש המסיבה' לכל דבר. אך בעיקר, גם אחרי החתונה נשאר להם רושם גדול ותמידי מהחתונה, החתונה הזאת הוא מקור חיותם, הם לא חוזרים הביתה אחרי החתונה, רק מעתה הם הולכים ביחד, לבית חדש שהם מקימים לשם ולתפארת בכרם בית ישראל.

והנמשל פשוט – לגבי שבת קודש שהוא כאמור בבחינת 'חתונה'. כדי להרגיש התלהבות ועונג רוחני בשבת, זה תלוי מאד באיזה אופן ניגשים אל השבת, האם כחבר וידיד של חתונת השבת, או כאחד מהמשפחה הקרובה, או כמו חתן עצמו.

א) יש כאלו שמגיעים לשבת רק כמו חברים וידידים, 'נופלים' לשבת בלי שום הכנה בימות החול, אומרים 'גוט שבת', ומקיימים בעיקר מצוות 'עונג שבת' כראוי, 'להתענג בתענוגים ברבורים' ושלי ודגים, שרים כמה ניגונים ורוקדים קצת, ומתפללים במהירות. ומיד אחרי השבת הם חוזרים הביתה – לימות החול, וכמעט לא נשאר אצלם רושם מן השבת.

ב) ויש כאלו שניגשים לשבת כמו אח של החתן, במשך כל השבוע כבר מכינים את עצמם לשבת קודש בהכנה דרבה ובהתרגשות יתירה, 'הנה השבת קודש מתקרבת ובאה'. וכאשר מגיע השבת, הם מנצלים כראוי כל רגע של השבת, ומרגשים 'אז תתענג על ה', מתפללים במתיקות ובנעימות, שרים זמירות שירות ותשבחות, יושבים בשבת אחים גם יחד, ולומדים כמה שעות רצופות. אמנם סוף סוף אחרי השבת הם חוזרים הביתה – לסדר היום הרגיל כמו בשבוע שעבר, וכך גם אצלם לא נשאר רושם גדול כל כך מן השבת.

ג) אך אשרי אלו האנשים ואשרי חלקם, שניגשים לשבת קודש כמו חתן עצמו. במשך כל השבוע כמעט אינם מסיחים דעתם מן ההכנה לשבת קודש. וכאשר מגיע השבת, ניכר שזה כמו השמחה הפרטית "שלהם", ששים ושמיים ורוקדים בהתלהבות ובפנימיות עצומה, ומתענגים על ה' בתענוג עילאי שלא מעלמא הדין. וניכר עליהם שהשבת הוא מקור חיותם, השבת זהו החיים שלהם. ועיקר העיקרים, אחרי השבת הם לא חוזרים הביתה... רק כשם שהחתן הולך לגור במקום חדש אחרי החתונה, ומשתנה לגמרי אחרי החתונה ונעשה כאיש אחר. כך גם הם משתנים ונעשים אנשים אחרים לגמרי אחרי השבת, בקדושה וטהרה יתירה, גם במשך כל השבוע.

הרב קובלסקי: יישר כח גדול על כל הדברים המלהיבים, דברים חוצבים להבות אש, דברים היוצאים מן

הלב, ובוודאי יתקיים בהם 'דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב' – הקוראים של גליון 'מתיקות הדף היומי'.

השי"ת יעזור שרבינו שליט"א יאריך ימים על ממלכתו, ויזכה עוד רבות בשנים לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים, ושנזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו. אמן.

הרב ברזובסקי: אדמו"ר שליט"א מסלונים בעל הדרכי נעם, מתאר תמיד בהתרגשות גדולה, ה'שבת שבע ברכות' שלו, אצל הסבא הרבי הקדוש האמרי חיים זצוק"ל. כמוכן שגם אביו הרבי הקדוש הנתיבות שלום מסלונים זצוק"ל השתתף בכל סדרי השבת. ופעם אף אמר לי הרבי הנתיבות שלום בדרך צחות, 'אתכן יתכן שאתה לא היית שם בשבת המרוממת הזאת, איך וויתרת על התענוג הרוחני הזה'...

כמו כן התבטא הרבי הנתיבות שלום מיד אחר השבת ואמר: בדרך כלל ידוע, שאדם צריך להכין את עצמו לשבת במשך כל השבוע, כדי לזכות להרגיש קדושת השבת. אמנם בשבת הזאת נתחדש לי חידוש גדול בזה, היה זה כאשר המחנות – הרבי האמרי חיים נכנס ל'הודו' בערב שבת קודש, ורומם ביחד איתו את כל הציבור, עד שבתון רגע נהיה 'שבת' אצל כל הקהל ממש מגדול ועד קטן, ראיתי שהוא לקח 'מקל', ו'גירס' את 'ימות החול' בעל כרחם מכל הקהל, וכך זכו כולם מיד לקדושת השבת, בין אלו שהכינו את עצמם כראוי לשבת, ובין אלו שלא, כולם כאחד זכו להרגיש מיד את קדושת השבת.

בהזדמנות אחרת כאשר הרבי הנתיבות שלום דיבר מהניגון "השבת נועם הנשמות" ששרו בויזניץ באותה השבת, אמרתי לו, שהרבי האמרי חיים בעצמו הלביש את המילים האלו על ניגון הזה. אמר לי הרבי הנתיבות שלום: 'רק מי שהוא 'חולת אהבה' על השבת קודש – 'שבת קודש נפשי חולת אהבתך', יכול לחבר ניגון כזה'.

הרב קובלסקי: נשאלת השאלה, אדם שלא זכה לראות את הצדיקים הקדושים שֶׁצִעְרו בקדושת השבת, כמו הרבי האמרי חיים זי"ע והרבי הנתיבות שלום זי"ע ועוד ועוד, אצלו מסתכם כל השבת בתפילה מהירה, הוא מסתובב ממנין למנין, ומחפש בדווקא את הבעל קורא המהיר, והבעלי תפילות המהירים, כדי שאחרי שעתיים כבר יוכל להיות אחרי התפילה, וכך יוכל לקיים בהידור רב 'ש'ינה ב'שבת ת'ענוג' שהוא ר"ת 'שבת' כידוע...

מה אפשר להגיד לאדם כזה, שעוד לא טעם מעולם טעם אמיתי ורוחני של שבת קודש, אך עתה כאשר קורא את דברי רבינו שליט"א בגליונות 'מתיקות הדף היומי', ורואה כמה הרב שליט"א מדבר ממש מדם לבו, על הרבי האמרי חיים זצוק"ל, ועל גודל המתיקות וההתלהבות והתענוג הרוחני שהרגישו שם מדי שבת בשבתו, הוא מתעורר מזה ושואל, 'מתי אעשה גם אנכי לביתי', מתי אזכה גם אני להרגיש איזה טעם ועונג רוחני בשבת קודש. והשאלה הוא, מה הוא באמת יכול לעשות, כדי לזכות מהיום והלאה להתחיל להרגיש העונג הרוחני של השבת.

הרב ברזובסקי: התשובה לכך פשוט. הרי כל שבת הוא בבחינת 'חתונה', לכה דודי לקראת כלה', ולכן יש לנו להתבונן כיצד הם ההרגשות בשמחת נישואין, ומזה נוכח לדון גם לענין השבת. ומצינו שיש שלשה סוגי מדרגות בעת שמחת נישואין:

א) יש אחד שנזכר ברגע האחרון שיש לו היום חתונה של חבר, אוי, אני הרי מוכרח ללכת. וכך בלי שום הכנה הולך ישירות לחתונה, אומר מזל טוב לחתן, אוכל ושותה במשך רבע שעה, שר ניגונים ורוקד במשך חצי שעה, מקבל מחמאות מהחתן והמחותנים על מה ששימח כל כך בחתונה. אך מיד לאחר מכן חוזר הביתה, ומהר מאד שוכח לגמרי מהחתונה הזאת שהשתתף בה.

ב) יש אחר או גיס של החתן או של הכלה. אשר כבר שבוע ויותר לפני החתונה הוא נמצא טפח מעל הקרקע, הוא מלא התרגשות ושמחה וגיל מהחתונה הממשמשת ובאה. ומי מדבר כאשר מגיע החתונה עצמה, הוא מגיע מלפני הקבלת פנים ועד אחרי המצוה טאנץ, כשכל הזמן הוא שמח ורוקד. אמנם בכל זאת אחרי החתונה הוא חוזר הביתה, אין הכי נמי 'הירושם' של החתונה נשאר אצלו תמיד, שהרי קיבל עתה 'קרוב חדש' למשך כל ימי חייו. אך סוף סוף